

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	10.12.2024, Paide
Koostaja ametinimetus ja nimi:	ringkonnaprokurör Merike Lugna
Ametiasutuse nimi:	Lääne Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24263050165
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 423 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX XXX (ik XXX)

Lääne Ringkonnaprokuratuur menetleb käesolevat kriminaalasja, milles XXX XXXile on esitatud kahtlustus karistusseadustiku (edaspidi KarS) KarS § 422 lg 1 järgi kvalifitseeritavas kuriteos, sellest et tema juhtis 12.01.2024 kella 22:51 ajal XXX vallas XXX alevikus XXX-l mootorsõidukit BMW 523I reg nr XXX lubatud alkoholi piirmäära ületavas seisundis, sõitis valesti valitud kiiruse tõttu paremale teelt välja vastu paremal pool teepeenral olevat puud ning põrkas teisele poole teed esiosaga lumehange, millega põhjustas liiklusõnnetuse. Liiklusõnnetuses sai vigastada ise ning kaassõitja XXX XXX, kes sai liiklusõnnetuse tagajärjel eluohtlikud vigastused. XXX XXX'i tervisekahjustused olid järgmised: teadvusehäire (GKS13 palli), vasaku kiiruloo mitmekilluline sisserõhutusmurd kõvakelme vigastusega, lambdaõmbluse murd, koljupõhimikuluude murd verejooksuga vasakust kõrvast (joonmurd vasaku oimuloo mastoidrakustikus, põhiloo suure tiiva piirkonnas, keskkõrvas ja kuulmekanali eesseinas, põhiloo-urkes ja mõlemas unearteri kanalis ning paremas põhiluus), traumaatiline ämblikuvõrkkelmealune verevalum paremal ajupoolkeral enam kui vasakul ajupoolkeral, peaajupõrutus (mõlemapoolsed laatuva põrutukolded, ajustruktuuride keskjoone nihe), verevalum kõõlustanul vasakul kiirmiselt, nahaalne verevalum kukla piirkonnas, lisaks esines lühimäluhäire, neelamishäire ja parempoolne hemiparees (osahalvatus).

XXX XXX rikkus Liiklusseaduse § 69 lg 3 nõudeid sellega, et juhtis mootorsõidukit alkoholi piirmäära ületavas seisundis, Liiklusseaduse § 50 lg 3 p 1 nõudeid sellega, et ei arvestanud sõidukiiruse valikul oma sõidukogemust, teolusid, tee ja sõiduki seisundit, veose iseärasusi, ilmastikutingimusi, liikluse tihedust ning muid liiklusolusid, et ta suudaks seisma jääda sõiduki eespoolse nähtavusulatuse piires ning teel oleva sellise takistuse ees, mida juht pidi ette aimama, rikkus Liiklusseaduse § 33 lg 2 p 6 nõudeid sellega, et enne sõidu alustamist ei veendunud, et tema ja sõitjad kasutavad nõuetekohaselt turvavahendeid, ja mitte sõidutama sõitjat, kes pole seda nõuet täitnud, rikkus Liiklusseaduse § 16 lg 1 nõudeid sellega, et oma käitumises ei hoidunud kõigest, mis võis takistada liiklust, ohustada või kahjustada inimesi, vara või keskkonda.

Esmalt märgib prokurör, et kuigi XXX XXXile on esitatud kahtlustus KarS § 422 lg 1 järgi toime pandud kuriteos, vastab tegu siiski KarS § 423 lg 1 kuriteokoosseisule. Kriminaaltoimiku materjalidest nähtuvalt puudus isikul tahtlus toime panna KarS § 422 järgi kvalifitseeritavat tegu. See tähendab, et kahtlustatav mitte ei otsustanud panna toime süütegu, vaid ta tegutses tähelepanematu ja kohusetundetu käitumisega ehk hoolsusetusega, mis viis süüteokoosseisu realiseerimiseni.

Prokurör, olles hinnanud kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendeid kogumis, asub seisukohale, et XXX XXXi süü on veenvalt tõendamist leidnud. Sellest tulenevalt ei ole otstarbekas määruks analüüsida etteheidetava teo süüteokoosseisule vastavust.

Prokurör leiab, et kriminaalmenetlus XXX XXXi suhtes on võimalik lõpetada kohaldades KrMS § 202 sätteid ja seda järgmistel motiividel.

Kriminaalõiguse normidega kaitstava õiguskorra kui üldise väärtusmastaabi riive heastamine ning kahtlustatava õiguskuulekale käitumisele suunamine on antud juhul võimalik saavutada ka muude

vahenditega, kui avaliku karistamisega. KrMS § 202 lg-d 1 ja 7 näevad ette, et kui kriminaalmenetluse ees on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära, võib prokuratuur lõpetada menetluse avaliku menetlushuvi puudumise korral ja kui süü ei ole suur ning määrata kahtlustatavale KrMS § 202 lg-s 2 märgitud kohustusi.

Süü suuruse ja avaliku menetlushuvi puudumisele hinnangu andmine on käsitletav prokurörile antud kaalutusõigusena, mille eesmärk hõlmab lisaks menetlusökoonomikale ka proportsionaalsuse põhimõttest tuleneva vajaduse välistada kriminaalrepressiooni kohaldamine juhtudel, mil see oleks teo asjaolusid silmas pidades ilmselt mittemõeldukas (RK 3-1-1-85-04). KarS § 423 lg 1 järgi karistatav tegu on II astme kuritegu, mille eest näeb seadus ette karistusena kas rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistuse. XXX XXXi süü ei ole suur, kuivõrd tegemist on ettevaatamatusest toimepandud kuriteoga ning puuduvad karistust raskendavad asjaolud, seejuures esinevad aga karistust kergendavad asjaolud, milleks on puhtsüdamlik kahetsus ning kannatanuga leppimine. Kahtlustatav XXX XXX on avaldanud sügavat kahetsust juhtunu osas. Kahtlustatava sõnutsi andis ta endast parima, et kokkupõrget vältida, kuid rool takerdus ning auto libises, vaatamata pidurdamisele, lihtsalt edasi. Kannatanu on üks tema parimaid sõpru lapsepõlvest saati ning XXX XXX käis peale õnnetust teda haiglas igal nädalal vaatamas, samuti suhtles kannatanu emaga telefonitsi tihti. Samuti on kohtueelses menetluses selgunud, et kannatanu on avaldanud, et ei süüdista XXX XXXi enam juhtunud ning nad on head sõbrad ka peale õnnetust edasi. Seega saab öelda, et isik on moraalselt asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju.

Avalik menetlushuvi on olemas, kui isiku suhtes on enne uue kuriteo toimepanemist ühe aasta jooksul kriminaalmenetlus otstarbekuse tõttu lõpetatud või kui isikut on ühe aasta jooksul enne uue kuriteo toimepanemist samaliigilise süüteo eest karistatud või kuritegu on toime pandud isiku poolt, kelle vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid. Kriminaalasja materjalide kohaselt kahtlustatav ei ole viimase aasta jooksul süüliselt käitunud ega karistatud, ei ole avaliku elu tegelane ega ametilt erilist usaldusväärsust eeldav isik.

Prokurör leiab, et kahtlustatava kriminaalkorras karistamine ei ole põhjendatud ka üldpreventiivsetel eesmärkidel. Käesoleva kriminaalmenetluse lõpetamine ei mõjuta negatiivselt ühiskonna usku õiguse kehtivusse. Riik on isiku käitumisele üheseltmõistetavalt reageerinud. Seega ei saada käesoleva kriminaalasja menetluse lõpetamine ühiskonnale õiguse kehtivuse osas mingeid negatiivseid signaale. Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistust kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest vahenditest ei piisa. Antud juhul leiab prokurör, et üld- ega eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt ei ole kahtlustatava suhtes kriminaalmenetluse jätkamine ega tema karistamine vajalik, vaid edaspidise õiguskuulekuse tagamiseks piisab kahtlustatava suhtes KrMS § 202 lg 2 sätestatud kohustuste kohaldamisest. XXX XXX on nõus hüvitama kriminaalmenetluse kulusid, mis samuti vähendab kriminaalasja avalikku menetlushuvi, seetõttu võib asuda seisukohale, et õiguskuuleka käitumise saavutamiseks piisab õiguskorra selgitamisest. Prokuratuuri üheks eesmärgiks riikliku süüdistajana on õigusrahu saavutamine ning süüdistuse esitamisel ei pea olema mõjutusvahendiks üksnes kohtulik karistamine.

Riigi peaprokuröri juhise 15.03.2022 nr RP-1-2/22/1 p 2.4.1 kohaselt pannakse süüdlasele kriminaalmenetluse lõpetamisel lisakohustus rahaline kohustus pool miinimumpalgast, s.o hetkel 410 eurot/ p 2.4.2 üldkasuliku töö tegemise kohustus 60 tundi, p 5.1 järgi juhiseiga vastuolus olevatel juhtudel tuleb lõpetamisel koostada põhistatud määrus.

Prokurör peab vajalikuks selgitada, et määrus edastatakse samuti Tervisekassale, kellel on RaKS § 26 lg 1 kohaselt tagasinõudeõigus isiku suhtes, kes vastutab kindlustusjuhtumi toimumise eest, mille tõttu sai kindlustatud isik ravikindlustushüviti. Võttes arvesse kannatanu vigastuste olemust, võib eeldada, et Tervisekassa esitab kahtlustatava vastu tagasinõude ravikindlustushüvitise osas. XXX XXX on võtnud omale kohustuseks tasuda menetluskulud summas 982 eurot. Lisaks võib märkida, et kahtlustatava perre on sündimas laps. Eelnevast tulenevalt leiab prokurör, et resotsialiseerumise

mõttes ei ole otstarbekas kohaldada juhises ettenähtud rahalist kohustust ega üldkasuliku töö tegemise kohustust.

Kui isik, kelle suhtes on kriminaalmenetlus lõpetatud KrMS § 202 kohaselt, ei täida talle pandud kohustusi, uuendab prokurör kriminaalmenetluse oma määrusega.

Juhindudes KrMS § 202 ja 206, ringkonnaprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24263050165 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik: KrMS § 202 lg 2 p 1 alusel kohustada kahtlustatavat XXX XXXi tasuma kriminaalmenetluse kulud summas 982 eurot.
3. Määratud kohustuse täitmise tähtaeg: 10.06.2025. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.
4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldatud.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: puuduvad.
6. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: ei kogutud.
7. Kriminaalmenetluse kulud: ekspertiisiakt nr 24E-AOIXXX, ekspertiisiakt nr 24E-LAXXX, joobeseisundi tuvastamise saatekiri-uuringuakt nr 24T-TXXXX; KrMS § 202 lg 2 p 1 alusel jäetud kahtlustatava kanda.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kannatanule XXX XXX ning vastavalt Riigi peaprokuröri juhise 15.03.2022 nr RP-1-2/22/1 p-le 2.7. tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määrus saata Eesti Tervisekassale.
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Merike Lugna

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus: XXX XXX

Juures viibis: adv Charlotta Rebecca Zobel